

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Atharvaprāyaścittāni. Text mit Anmerkungen von Prof. Julius von Negelein, University of Kænigsberg, Germany.

agnihotram ⁷⁷⁴ ced anabhyuddhṛtam sūryo 'bhinimloced ⁷⁷⁵ brāhmaṇo bahuvid ⁷⁷⁶ uddhared ⁷⁷⁶ | yo brāhmaṇo bahuvit syāt samuddharet ⁷⁷⁶ | sarveṇai 'vai 'nam tad brāhmaṇa uddhared yenā 'mtarhita[m] ⁷⁷⁷ hiraṇyam agrato hared ⁷⁷⁸ | vāruṇam yavamayam carum nirvaped ⁷⁷⁹ ita eva prathamam iti | ita eva

⁷⁷⁴ D °tre 775 BD bhimloced C bhimloce; cf. Ap. 9. 6. 12. 776 A liest statt bāhu•: ba•: B bahuvid vo brāhmano bahududdha•; CD bahuvid uddhared vo brāhmano [ba]huvit syāt; cf. Āśv. 3. 12. 16. 777 A yo nyamta°; die Stelle ist zweifellos verderbt. 778 Brahm. Prāy. 49a: yasyā 'gnim anuddhṛtam sūryo 'bhinimrocet(!) yo brāhmano bahuvit sa uddharet (!) yasya yajamānasyā 'gnim anuddhṛtam gārhapatyād aviyojitam ity arthah | .... rtvig-vyatirikto 'pi yo bahuvit sa uddhared iti . . . . anyeno 'ddhṛtam apy anuddhṛtam iti hiranyam baddhvā darbhenā 'grato hareta paścād agnihotrenā 'nviyāt (!) | hiranyam baddhvā darbheno 'ddhṛtir iti vyākhyātam | yatra yatra hiranyam baddh[v]eti tatra tatro 'ddharanam iti tene 'hai 'ke agnim tam badhvā (?) 'grato hared iti agner uddharanam prakṛtam tasyā 'grato nayed ity arthah | paścād agnihotrenā 'nviyād anugacched ity arthah.....tatra bahuvit kecid ācakṣate | caturdaśabhir vidyāsthānair adhītair vijnātais ca bhavamti | Bl. 51a: iyāms tu viśesah | caturgrhītam ājyam agrato haret caturgrhītena hiranyam bādhyate (!) tathā kecid iti purastāt pratyanmukha ājyam juhuyāt | cf. Aśv. Prāy. 5 b: athā "havanīye 'pranīte yadi sūryā 'stamānam (!) tadā bahuvidam brāhmaṇam ānīya teno 'ddharaṇādini . . . nāmtam kārayet | agnipranayanakāle hiranyam darbhair baddhvā 'nyah purastān nayet | tatah paścād bahuvid agnim pranayet | tatah sayam-kala-'tipatti-prayascittam varuni-'sty-antam sarvam kāryam ity eke | kuśesū 'pasādanā-"di-vārunī-'sty-amtam ity apare | athā "havanīye 'pranīte yadi sūryodayas tadā saṃskṛtaṃ caturgṛhītam ājyam ekah purastān nayet | tatah paścād dhiranyavad rajatam eko nayet | tatah paścād bahuvid agnim pranayet | tata āyatane 'gnim nidhāya purastāt pratyanmukha upavisya jānav ājya (l.: jānū ācya) uṣāh ketunā svāhe 'ti [A. S. 9. 7. 10] hutvā prātahkālā-'tipatti-prātar-vrātabhṛtīṣṭy-amtam āhavanīyā-'nugamavarjam kuryāt | kuśe[ṣū] 'pasādanādi--prātar-vrātabhrtīsty-amtam kuryād ity eke | 779 Āp. 9. 7. 1. VOL. XXXIII. Part II.

prathamam jājne ⁷⁸⁰ agnir ābhyo yonibhyo adhi jātavedāḥ | sa gāyatryā triṣṭubhā jagatyā 'nuṣṭubhā devo devebhyo havyam vahatu prajānann ⁷⁸¹ iti paścād gārhapatya-lakṣaṇasyā 'raṇī nidhāya mathitve 'ṣe rāyyai ramasve 'ty ādadhyāt | iṣe rayyai ramasva ⁷⁸² sahase dyumna ūrje 'patyāya | saṃrāḍ asi svarāḍ ⁷⁸³ asi sārasvatau tvo 'tsau prāvatām iti | yaḥ kaś cā 'gnīnām anugachen ⁷⁸⁴ nirmanthyaś ⁷⁸⁵ ced ⁷⁸⁵ dakṣiṇāgnim |

781 Kauś. S. 133. 6; die Mss. fügen hinter 'nustubhā ein: 780 D vaiñe brhatyā pamktyā guptah (D usnih) punar. 782 Ap. Śr. 9. 9. 1. wo aber die Vorbedingung für die Zitierung dieser Sprüche eine andere ist; vgl. 784 Für das Erlöschen aller Opfer-783 fehlt bei A. feuer schreiben Aśv. Prāy. 6 a vor: sarvavahnīnām nāśe sūryā-'stamayo-'dayāt (!) prāg bhasmanā 'ranī samsprsya mamtrena mathitvā pranīva pūrvoktā tapasvatīstir jyotismatīstis ca kartavyā | idam istidvayam homam krtvā teşv evā 'gnişu kartavyam | athavā sūryā-'stamayo-'dayā[t] prān mamthanopakramam krtvā pratinidhim laukikāgni-pramukham gārhapatyā-"yatane pratisthāpya vihṛtya homam kṛtvā 'gnīn utsrjya mathitvā tapasvatīstir jyotismatīstis ca kartavyā pūrņāhutī vā | sarvesām nāse sūryā-'stamayo-'dayāt prān mamthanopakramā-'bhāve 'gnyādheyam punarādheyam vā kartavyam | .... sūryā-'stamayo-'dayā-'namtaram sarvānugatau pūrvavan mathitvā 'gnihotram hutvā tapasvatīsti[r] jyotismatīștiś ca pūrnāhutī vā | vgl. Āśv. Prāy. 10 b: evam sarva-nāśe āyatana-tritaya-nistha-bhasmanā 'ranī ayam ta (RV. 3. 29. 10) iti mamtrena samsprśya pūrvavan mathitya gnidyayam vihrtya pūrvavat pravaścittam tamtrena krtvā paścād dakṣiṇāgnim vihṛtya prāyaścittim kuryāt | tasyo 'bhaya-sāpeksatyāt | tata sarvatrā 'nyādhāno-'pasthānāni | sarvanāśe bhasmanā 'ranī samsparśā-'bhāve ca yadi sūryā-'stamayo-'dayau bhavatas tadā 'gnivichittih | anvāhitānām ajasrānām yadā kadācin nāśo 'pi etad eva prāvaścittam | tatrā 'nvādhānādi nā 'sti | paksāmtaram uktvā "ha bhagavān baudhāyanah | manasvatīm ced āhavanīye juhuyāt sai 'sā 'jasrānām anvāhitānām savana-gatānām cā 'gnīnām udvātānām prāyaścittir etad eva homakāle 'nvādhāna-varjam | etayaivā "vṛtai 'kasminn udvāte dvayor ve 'ti | vikrtişu anvāhita-nāśe etad eva prāyaścittam | vgl. Agn. Prāy. 13 a: uddharano-'ttaram udayāstamayāt prāk sarvam (!) yugapad anugaccheyus tadā gārhapatyasya pūrvavan mamthanā-"dy-utpattim kṛtvā "havanīyam pranīya tapasvatī[m] pūrņāhutim krtvā gnim parityajya tato hiranyam puraskrtye 'ty ādi vāruņāya svāhe 'ty amta[m] krtvā tato daksināgner utpattih | tatah karmasesam samapayet | udaya-'stamaya-'namtaram iyam evo 'tpattih | udayāstamaye yugapad-anugamane sarvā-'nugatis tatra tu punarādhānam eva | karmanas tretā-'gni-sādhyatvād āhavanīya-homa-kale trayanam agnīnam samyak samimdhanam krtva homah (!) kuryat | yasya kasya cit karmano 'rthāya vihrtesv agnisu yat kimcid agnisādhya[m] naimittikam utpādyate tasya naimittika-sahitasya ta evā 'gnayo bhaveyuh | na punah-punar vihartavyah | sarvāms ced anugatān ādityo bhyudiyād vā bhyastam iyad va 'gny adheyam punar-adheyam va yadi sarvesv agnisv anugatesv adityo 'stam udayam va gacheta tada 'gnyadheyam punarahute 786 cet 787 sāyam pūrvo 'nugached agnihotram adhiśrityo 'nnīyā 'gninā pūrveṇo 788 'ddhṛtyā 788 'gnihotreṇā 'nudraved 789 | adattapūrva-dhanam 790 dadyāc | chvas tapasvatīm nirvaped | āyāhi tapasā janiṣv 791 ā 'gne 792 pāvako arciṣā | upe 'mām suṣṭutim mama | ā no yāhi tapasā janeṣv āgne 793 pāvaka dīdyat | havyā deveṣu no dadhad iti havīṃṣi dadyāt | sāyam ahutam atī 'tarasminn 794 etad eva prāyaścittam anyatrā 'pi ṣṇutyā 795 ced | ahute cet prātaḥ pūrvo 796 'nugached avadāheṣum 797 aśnīyāt | teṣv alabhyamāneṣu bhasmanā 'raṇim saṃspṛśya mathitvā 'vadadhyād 798 | agnaye jyotiṣmata iṣṭim nirvaped | ahute

ādheyam vā prāyaścittam bhavet | Mit dem Fall, das irgendein Opferfeuer erlischt, beschäftigen sich Agn. Prāy. 18a: anugate tu mamthanāditapasvatī-'ṣṭy-amṭam tatra prāyaścittam | tatra tu yāvajjanma tā(n)van mathit[v]ā yadi laukikāgni-sthāpane anavakāśas tadā yāvad-utpattis tāvan ma[m]thanam eva tata āyatane nidhāyā 'nuddharaṇa-prāyaścitta-pūrvakahomaḥ karttavya[ś] ca | tato 'nuddharaṇa-prāyaścittena saha yadi kālo 'tipannas tadā manasvatīhomaś ca kāryaḥ | 785 AD nirmathyaś ce B nirmamthyaś ca C nirmamthyās ce

786 B āhute; cf. Āp. 9. 9. 6. ⁷⁸⁷ A ce 788 A °nodvrtvā 789 Brahm. Prāy. 51 b folg.: yasyā 'hute 'gnihotre pūrvo 'gnir anugachet | svapradhāne 'gnihotrena prāsamgike 'gninā ca sahā 'gnihotrena co '[d]dravet | atrā 'nugached iti svayam anugataya (?) tad (?) bhavati nānugameti yathānugamayya pūrvam iti āhuta iti prāk pūrvasyā 'hute ita eva prathamam jajña (MŚ. 3. 3. 1) uddhrtam abhimamtrayate pradhānatvād anyasya cā 'nādeśād adhvaryūr abhimamtranādīni karoti | işe rāye ramasve ty (MŚ. ibid.) ādhāsyamāne uddhṛtam ādhāsyamānam cā 'gnim abhimamtrayate samrād asīty (ibid.) ādadhāti i amrtāhutim ity asyā "dhānamamtrasyā 'yam apacādadyāmbādhakam | sārasvatau tvā (ibid.) ity āhitam avasthāpitam agnim abhimamtrayata iti vyavahitam apy anuvarttate [']hute [']gnaye jyotismate 'stākapālam nirvaped vārunam yavamayam carum hutasvā mātre upavasatho na svāt idam sāyam agnihotre vā viśesā-'bhidhānāt ubhayam tu bhayati! 790 B °-pūrve-° 791 M. S. 4. ^{792} A agne 10. 2. Ap. 9. 9. 3; vgl. auch Aśv. 3. 12. 27. 793 Die Worte von arcisā bis āgne fehlen bei C; AD lesen: agne. 794 A 796 A ahutemititi itaraścisminn 795 BCD sutyā 797 A läßt diese und die zwischenliegenden Worte aus; aparvvā vgl. Ap. 9. 9. 7; Brahm. Prāy. 68 b: yasyā 'hute 'gnihotre ['|paro 'gnir anugached iti ... AP. 37. 10. 1: apranīto 'huto 'gnir upaśāmyati; vgl. ibid. 37. 13. 1: pranīto 'gnir upaśāmyati . . . . Prāy. 52 a folg.: yasyā 'hute 'gnihotra uddharaṇād ārabhya prāk pūrvasyā "huteh svapradhāna ity uktam | tatrā 'bhimarsanāmtam kṛtvo 'ddharet | . . . agnim adhvaryur gṛḥṇīyād agnihotradravyam soma śarmā grhnīyāt sahanayanam somaśarmā udya chattram krtvo paste adhvaryuh | paristaranāmtam kṛtvo pasādyam juhuyāt tam sadya jyotismatī bhūyo bhūyah pranīte 'nugame sakrd eve 'stih bahuvidā pranīyamāne 'nugate sa eka (?) bhūyah praņayed abhimamtraņādīni ca kuryat (!) cet prātar aparo⁷⁹⁹ vā 'nugacched⁷⁹⁷ anugamayitvā pūrvam mathitvā 'param uddhṛtya juhuyāt | tvaramāṇaḥ pūrvam agnim anvavasāya tataḥ paścāt prāñcam uddhṛtya juhuyāt⁸⁰⁰ | 1 | uparuddhe cen mathyamāno na jāyeta⁸⁰¹ yatra dīpyamānam

ā paristaranād āvur mecheti sādite 'nugate agne (??) eva daksinato 'gnihotradravyasya prayogah (!) yadi hutayam samidha (?) 'nugachet (!) bhuyo 'nugata abhimamtranadayo mamtra avartamte sakrd eva samid bhuvo bhūyo 'nugata ekatra bhasmany avasthāpite 'gner darśane tatrāsamdehān na jyotismatī (!) agnimatī (!) āditaś ce 'yam eva sthāpite bhūyo bhūyah pranīte prathamasyā 'gner darśane 'bhyuddhṛtadhāranalakṣaṇānāgnimatī ivotismatī bhavati gataśriya uddharanābhāvād ita eve 'ty abhimamtranam bhavati ise rāya iti ca mamtratrayam bhavati | yasyā 'hute 'gnihotre pūrvo 'gnir anugachet tamo vā etasya yajñam yuvata iti brāhmaņam 799 D ayaste cf. Kauś. S. 7. 3. 4: abhyuddhṛto [']huto 'gnir pramādād upaśāmyati mathite vyāhṛtīr juhuyāt . . . 800 Ap. 9. 9. 8; vgl. zu diesem Abschnitt Brahm. Pray. 46 b folg.: yadi pūrvasyam hutāyām skamdeta yatra ve 'ty arthah | ity anena mamtrena samidham ādhāyo 'ttarām yathāvidhim juhuyāt (!) vyākhyātam punar āgnihotra-vidhānam | yadi pūrvasyām hutāyām āhavanīyo nugached agnir dārau dārāv agnir [M. S. 3. 2. 9] iti hiranyam nidhāyo 'ttarām yathāvidhim juhuyāt (!) hiranyam nidhāye 'ty agnisampādanārtham hiranyam nidhāya juhoty agnimaty eva juhotī 'ti darśanāt | uktam punaragnihotram yatra pūrvasyām hutāyām skanded āhavanīyā-'nugamas co 'bhayam bhavati tatrā 'gnisampādanāya pūrvam hiranyam ādhāya samidham ādadhyād . . . . . . ; vgl. ferner ibid. 53 a: yasyā 'hute 'gnihotre 'paro 'gnir anugached ahuta iti prāk pūrvasyā "huteh (!) agnihotra iti... anugamayya pūrvasmin mathitvā praņayed anugamayya pūrvam aparasmān mathitve 'ti yena nyāyena mamthanam samāropya mathitvā pranayed iti višesa uktah siddham agnihotram śvo bhūte 'gnaye tapasvate janadvate pāvakavate 'stākapālam nirvapet śvo bhūta iti yena prakārena śvo bhūto nirvāpah svastha evam artham krtvā 'nyedyur nirvāpah | yadi tvareta eva prāncam uddhrtya daksināgnim anvānīya sāyamprātar juhuyāt.... Bl. 54 b: yasyā 'hute 'gnihotre 'paro 'gnir anugachet svapradhāne uddharanād ārabhya prāk pūrvasyā "huter gārhapatyānugame anugamayya pūrvam gārhapatyam samāropya nirmathya pranayanād ārabhyā 'gnihotram siddham | upavasatham krtvā 'gnaye tapasvata işti uddhrtamātra āhavanīye gārhapatyānugame pātryām evā 'nugamayet (!) anugamite yady aparo dṛśyate tapasvatī jyotismatī(!) uktam anugate jyotismatī uktam 801 cf. Asv. Pray. 7 a: atha anugate jyotismatī nā 'nugamita iti . . . . samārūdhesu mathyamāno na jāye[ta] tadā laukikāgni-brāhmanapānyajakarņa-darbhastambā-'psu kāsthesu prthivyām hutvā 'namtaram eva mamthanam kuryāt | pṛthivyām pūrvasamid api na bhavati | homah kāryah | kāṣṭhe parisamimdhanādayo lupyamte | brāhmana-pāny-ādau tisras tisrah samidho na bhavamti | tadanim yajamanasya yavajjivam samvatsaram vā vratam brāhmanapāņi-home brāhmanāya vasati-dānam | ajakarņa-home aja-māṃsaṃ nā 'śnīyāt | darbha-staṃba-home darbhāsane no 'pavišet | apsu home viveko na kāryah | cf. Agn. Prāy. 18 a: agnihotrāya parāpašyet tata āhrtyā 'gnihotram juhuyād 802 | yadi tam na vinded brāhmaņasya daksiņe pāņau juhuyāt | tato brāhmaņam na paricaksīta | yadi tam na vinded ajāyā daksiņe karņe juhuyāt | tato 'jām nā 'śnīyād | yadi tām 803 na vinded darbhastambesu 804 juhuyāt | tato darbhesu nā "sīta | yadi tān 805 na vinded apsu juhuyāt | tato 'dbhih pādau na praksālavīta 806 | vadi tān na vinded dhiranye juhuyāt | tato hiranyam na bibhryād | āpadi mathitvā vihrtyā807 'gnihotram juhuyād | agnihotre ced anabhyuddhrte havişi vā nirupte sakunih syenah svā vā 'ntarena vyaveyād 808 idam visņur 809 iti | idam visņur vicakrame tredhā nidadhe padam | samūdham asya pāmsure | pra tad viṣnur 810 | iti bhasmanā padam upavaped 811 | ano 812 rathā 'sya 813 puruşo 814 [vā] vyaveyād 815 yad agne pūrvam nihitam 816 padam hi te sūryasya raśmīn anvātatāna | tatra rayisthām anusambharai "tām sam naḥ srja sumatyā vājavatye 817 'ty ādadhyāt 818 | 2 | anvāhitāgniś cet 819 prayāyāt 819 tubhyam tā

kāle 'gnāv ajāyamāne 'py anyam ānīya juhuyuh | agnihomārtham praņayana-kāle samārūdho 'gnir mathyamāno na jāyeta anyam laukikam agnim ānīya pranīya tatraiva homa[h] karttavyah | etad anugate na bhavati | cf. Asv. 3. 14. 14 ff.; K. S. 25. 4. 1 folg. 802 Āp. 9. 3. 3 ff. 803 Es handelt sich aber offenbar um das männliche Wesen; s. K. Ś. 804 K. Ś. 25. 4. 6; kuśa-stambe 25. 4. 5; — D tan 806 Das Gleiche lehrt Ap. 9. 3. 14. Nach K. S. 25. 4. 9 soll das Wasser in den zugehörigen Gefäßen an die Feuerstätten gestellt werden. Denn "vor dem Wasser darf man nicht Ekel empfinden, so lehrt der Veda". 807 AB vihatyā. — Die obige Aufzählung der Substitutionsopfer lehrt eindringlich den Glauben an die absolute Notwendigkeit des Vollzuges des Agnihotra. 808 cf. Ap. 9. 6. 11; vgl. auch Ap. 9. 10. 15, 11. 24; Āśv. 3. 10. 10. 809 AV. 7. 26. 4. 810 AV. 7. 26. 2. 811 Āśv. **3.** 10. 14. 812 ABD ato 813 D rathāśva 814 ABCD °sa 815 A vyavāped; Bvyavāye C vyavāyo; vgl. Āp. 9. 10. 17; l. ano-rathā-'śva-purusa-vyavāye? die Mss. mit M. S. 3. 4. 10. 817 T. B. 1. 4. 4. 10. Ap. S. 9. 10. 17; Āśv. 3. 10. 16. 818 Brahm. Prāy. 70 a: yasyā 'dhiśrite 'gnihotre havişi va nirupte some va pratatte 'no ratho 'svah puruşa sva krsnah śakunir anyad vā sahtvam amtarā viyāyā[t] trayastrimsat tamtava (MŚ. 3. 4. 9) ity āhavanīye hutvā gām anva[ve]tyā "varttayet . . . Bl. 70 b: yady ano vā ratho vā 'ntarā viyāyād iti katham punar atha sakaṭam vā vinā vāhair amtarā gachet . . . .; daß unter dem śakuni der Ath. Prāy, der kṛṣṇaśakuni, also etwa der Rabe, zu verstehen sei, lehrt auch der Komm. zu dieser Stelle, der den Text erweiternd interpretiert: puruṣagrahaṇa[m] dvipadāprasidhy-artham . . . śva-grahana[m] simha-śṛgālaśvāpada-prasidhy-artham kṛṣṇaśakuni[h] kākaḥ (!) tasya grahaṇam . . . . ano-rathābhi pratyekam abhimamtranam trayastrimsat tamtava iti; Bl.

angirasastama 820 viśvāḥ sukṣitayaḥ pṛthag agne kāmāya yemire iti hutvā prayāyād 821 | anvāhitas ced anugached anv agnir 822 ity anyaṃ praṇīyā 'gnyanvādhāna 823 - vrato-'pāyanābhyāṃ manaso 'pasthāya bhūr iti vyāharet 824 | pāthikṛtī 825 syāt \$26 patho 'ntikād darbhān āhared | anaḍvān dakṣiṇā | sa-

71 a folg.: idam visnur vicakrama iti padam khyāpayaty āpo 'nvatiscet [l. 'siñcet?] | padam yopayitve 'ti padanyāsenā 'ntarāgamanam prāyaścittam iti darsayati; vgl. oben 2. 2 und Text von 1. 3; s. auch Agn. Prāy. 3 b: śvavyavāye tv ayam apy aparo višesah idam visnur.... pāmsure [cf. unten 5. 2] iti mamtrena suno yāni padāni tāni bhasmanā pūravet | pratipadam mamtrā-"vrttih | tatah(!) āhavanīyam punah pranayed uddhriyamānam iti | tata upatistheta tad (?) yad agne pūrvam.... vājavatyā (s. Text) tvam agne . . . . asī 'ti (cf. oben 2. 1, 3, 8) ca . . . etābhyām tato 'gnave pathikrte svähe 'ti pūrnāhutih | istipakse varttamānam karma samāpya tasminn evā 'gnau istih karttavye ['ti] prati darvi-homesv esa 819 A ce mriyāyāt B cet prāyāyāt C cet prathayāt D cet vidhih I 820 RV. 8. 43. 18. 821 Agn. Prāy. 1 b: anvāhitāgneh prāpunyāt prayāno-'papattau pṛthag agnīn nayeyuḥ | .... tubhyam tā amgirastame 'ti (!) (RV. 8. 43. 18) vā "jyā-"hutim hutvā samāropayet | tubhyam.... "re | ity ājyā-"hutim hutvā samāropayed vā | ayam te yonir rtviya ity aranī gārhapatye pratitapet | ... ayam te .... girah (RV. 3. 20. 10) iti nā 'gny-amtare | pānī vā | yā te agne yajniyā tanūs taye 'hy ārohā "tmānam achā vasūni kṛṇvann aryā...rūṇi yajño bhūtvā yajñam āsīda iti (gemeint ist etwa TB. 2. 5. 8. 8) pānī pratitapet | dvayor api samāropaņam yajamānah kuryāt | varna-svarā-"di samyag uccārya samāropaņam karttavyam | cf. Aśv. Präy. 11 b: isti-madhye prayana-praptau garhapatye ājyam samskrtya jānav ācyā "havanīye sruveņa juhoti | tubhyam tām angirasastama . . . yemire svāhā | agnaya idam | aranī gārhapatye yajamānah pratitapet | ayam te . . . . rayim | tūsnīm itarayoh pratitapet | tata sthalā-'mtaram gatvā vihāram kalpayitvā uddhanyamāna (gemeint: 'manam Āp. 5. 4. 1) ity uddhṛtya śam no devīr (RV. 10. 9. 4) ity avokṣya araņī pratyavaroh[y]a śam yor (RV. 10. 9. 4) iti mamtrena mamthayet | svayam va mamthet | pratiyatnam mamtravrttih | jatam agnim gārhapatye ādhāya tata ubhayatrā 'pi vihrtyā 'ranigata-prāyaścittam karoti | tac caivam | gārhapatye smārtavad ājyam samskṛtya sruk-sruvam nistapya sruci caturgrhītam grhītvā juhoti mano jyotir (VS. 2. 13) iti | tata sāmgatā-siddy-artham sruvā-"hutim visnu-smaranam ca kṛtve 'sti-823 A o'gnyamśesam samāpayet | 822 AV. 7. 82, 4; 18, 1, 27. nādhāna B °'gnyavādhāna C gnyamnvādhāna; cf. dazu etwa Brahm. Prāy. 28 b: agner api nāśe yathāpūrvam eva samskaranam. Prāy. 15 b: vratopetasya ced āhavanīyo 'nugacchet pranīte manasā vratam 825 BC pāthikrtvām; cf. Brāhm. Prāy. upetva bhūr itv upatistheta 826 Āśv. Prāy. 2a: 3 a: kālātipattau pāthikrtī kartavye 'ti śrutyarthah yadi . . . āhavanīyah śamyā-pa[rā]sād apy atīyāt | yadi vā (!) amāvāsyām paurnamāsīm vā 'tīvāt | yadi vā 'nyasyā 'gnişu svayam yajet | yadi vā (!) asyā 'gnişv anyo yajeta | yadi vā 'syā 'nyo gnir agnīn vyaveyāt | tadā rvatra 827 pāthikṛtyām 828 anaḍvān | agnīnām cet kaścid upavakṣ(ay)et 829 sa śam[yā]yā[ḥ] 830 prāg vāsam 331 pāthikṛtī 832 syāc | cham[yā]yāḥ 833 parā(k) parās(y)āc ced idam ta ekam 834 iti tānt 835 sambharet 836 para 837 ū ta 837 ekam iti dvitīyam dvitīyena 838 | tṛtīyam tṛtīyena jyotiṣe 'ti 839 | tasmād 840 avakhyā-yās 841 tatra nirvaped | adhi ced anuprāyāya 842 mathitvā tatrai 'kān vaset 843 kālā-'tipāte 844 ca darśapūrņamāsayor |

bhinna-kalīnam prati nimittam pathikrtī karya | abhinna-kalīna-'nekanimitta-sambhave sakrt pāthikrtī kāryā | astākapālah | vetthā hi (RV. 6. 16. 3) . . . om ye agnim pathikrtam ā devānām . . . (RV. 10. 2. 3) anadvān daksiņā | 828 BCD *kṛtvām 827 A sa sarvatra 829 bei A unklar 830 bei A unklar 831 A vātam l.: parā-832 B schiebt ein [°tī] syām anaddhān agnīnām cet kaksid sāt? upavakşayet sasamyā prāg vāsam pāthikrtī 833 B chamyā 834 AV 18. 3. 7. 835 A tān B tām C chammyā Agn. Prāy. 2 b: yady utpādanī prayatno nihphala[h] syāt (cf. oben 5. 2) tadā-tadā punar-ārambhā-'vasare mamtra āvarttayitavyah | evam punahpunar āvarttayet | āhavanīyam avadīpyamānam arvāva (l.: arvāk) śamyāparāsād idam ta ekam para ū ta ekam iti samvapet | Comm.: āhavanīyasyai 'kadeśah samasto vā yady āyatanād bahir gachet [ta]dā ''śamyāparāsāt tadā idam ta ekam para ūta ekam trtīvena jyotisā samvišasva | samveśane tanvaś cārur edhi privo devānām parame janitre (RV. 10. 56. 1) iti tam ādāyā "vatane praksipya tato vyāhrtihomah |. In unserem Texte werden wir dem entsprechend zu lesen haben: sa [agnih] samyā-parāgāsād (besser: śamyāyāh parāg āsād) [vadi syāt] pāthikṛtī syāc | chamyāprāg-āsāc (besser: chamyāyāh prāg āsāc) ced [agnih syāt] | idam te . . . Āp. Ś. 9. 1. 17 erwähnt den gleichen Fall; vgl. Āśv. Prāy. 2a: āhavanīyasyai 'kadeśah samasto vā yady āyatanād bahir arvāk śam[y]āparāsyat patati tadā idam te... ekam mamtrena punah svāyatane ksipet | samastavyāhṛti-homaḥ kārya ity eke | na visphulimgam vā 'trā 'syaitat prāyaścittam | gārhapatya-dakṣināgnyoh sva-svāyatanād bahih-patane tūṣnīm praksipya vyāhrti-homah kāryah | cf. Āśv. Prāy. 15 b: gārhapatya-dakşinagnyor ayatanad bahih-pate tüsnim prakşipya brahma vyahrtibhir juhuyāt |; ibid. 16 b: prāk prayājebhya iti srug-ādāpanād arvāk sarvam grhyata iti vrttikrto-'ktam (cf. oben 4. 1) | etat-kālā-'tiriktā-'ngāra-skamdane idam ta ekam ...... parame janitre iti mamtrena svayatane punah kṣipet | tatah sarva-prayaścittam na visphulimga-matrasyai 'tat prāyaścittam | etad āhavanīyasyā 'rvāk śamyā-parāsāt patane | yadi śamyāparāsād apy atīyāt tadā pāthikrtī | aśaktau pūrnāhutih | agnaye pathikrte svähe 'ti | 837 ABCD paratra 838 B dvitīvamsta 839 A °'ti tṛtīyam 840 A vasmād 842 A anuprāyā B anuavakṣayaṇe? A acakṣayās D avakṣāyās 844 D °pāti B °-tipāttve; vom 843 l.: vāsavet Verstreichenlassen der zum Opfer festgesetzten Zeit scheint auch AP 37. 12. 1 zu reden.

vidhy-ardha-samāpte ced aparādham vidyāt (samāpte cet s)trīn havisyād 845 | agnaye vaiśvānarāya dvādaśa-kapālam purodāśam nirvaped 846 | yasya havir niruptam purastāc candramā abhvudiyāt tāms tredhā taṇḍulān vibhajed 847 | ye madhyamās 848 tān 848 agnaye dātre 'stākapālam purodāśam nirvaped | ve sthavisthās tān indrāva pradātre dadhani⁸⁴⁹ carum I ve ksodisthās tān visnave śipivistāya | śrite 850 prāg ukte 851 tandulā-'bhāvād ardham vā vidyāt | 3 | agnaye vītaye 852 'stākapālam purodāśam nirvaped 853 yasyā 'gnayo mithah samsrjyerann | agnaye vivicaye 'stākapālam purodāśam nirvaped yasyā 'gnayo 854 grāmyeņā 'gninā saṃsrjyerann | agnaye śucaye 855 'stākapālam purodāśam nirvaped yasyā 'gnayah śāvenā 'gninā samsriyerann | agnaye 'nnādāyā 856 'nnapataye 'stākapālam purodāśam nirvaped yasyā 'gnayo dāvenā 'gninā samsrjyerann | agnaye jyotismate 'stākapālam purodāsam nirvaped yasyā 'gnayo divyenā 'gninā saṃsrjyerann | agnaye 'gnimate 857 'ṣṭākapālaṃ purodāśam nirvaped yasyā 'gnayo 858 'bhiplaverann | agnaye

⁸⁴⁵ BCD havi syād; cf. Brahm. Prāy. 37 b: kālātipattau pāthikṛty anāgate ca (!) atra nityaviśeṣam etad [d]raṣṭavyam; dazu ausführlicher, korrupt überlieferter Comm.; l. oben im Text: cet trir havih syāt? 846 Diesem wohl nicht hierher gehörigen Satze fehlt der Vordersatz, der nach Asv. Pray. 8 a zu ergänzen sein dürfte: āhitāgneh satrūnām bhojane 'gnaye vaisvānarāya pūrnāhutih | oben 2. 2; 4. 1; Brahm. Pray. 26 a behandelt den gleichen Fall und stellt die spezielle Möglichkeit auf: yadai 'ko muşti[r] dvau vā prakṛtīnām niruptau bhavataḥ (!) tadā candramaso 'bhyudaye vijñāte 848 B °mā syus tād katham karttavyam 851 BC prākte? dadhati 850 B śrute CD śrte 852 fehlt bei A; cf. Āśv. Prāy. 8a: gārhapatyā-"havanīyayoḥ saṃsarge 'gnaye vītaye pūrṇāhutiḥ | 9. 3. 21; vgl. zu diesem Abschnitt die im Brāhmana-Stil ausgeführte Reproduktion in 2. 7. ⁸⁵⁴ Āp. 9. 3. 18; K. Ś. 25. 4. 31—32; "yasyā 'gnayo" d. h.: die zum Opfer nötigen Feuer; vgl. Asv. Pray. 8 a: garhapatya-dakṣiṇāgni-mukhānām saṃsarge samāropya mathitvā 'gnaye vivicaye 855 Ap. 9. 3. 22; cf. K. Ś. 25. 4. 29-30; danach kann in diesem Falle von einer Sühne Abstand genommen werden; cf. oben 2. 7; Āśv. Prāy. 8 a: agninā śavāgni-samsarge samāropya ma-856 Auch in diesem Falle ist thitvā 'gnaye śucaye pūrnāhutih | nach K. S. 25. 4. 32 folg. eine Sühne nicht unbedingt notwendig. Das Sühneopfer soll vielmehr nur bei religiöser Überängstlichkeit stattfinden und dann dem Agni samvarga gelten. Eben dieser devatā soll es im ähnlichen Falle nach Ait. Brahm. 7. 7 geweiht sein. 857 AD psumate; vgl. Ap. 9. 3. 22. K. S. 25. 4. 33. 858 bei B fehlen diese und die dazwischenliegenden Worte; vgl. Ap. 9. 10. 11.

'gnimate 859 'ṣṭākapālam puroḍāśam nirvaped 858 ya āhavanīyam anugatam abhyuddhared | agnaye kṣāmavate 860 'ṣṭākapālam puroḍāśam nirvaped yasyā "hitāgner 861 agnigṛhān 862 agnir dahed anagnir gṛhān vā | 'gnaye 862 vratapataye 'ṣṭākapālam puroḍāśam ni[r]vaped 863 ya āhitāgnir ārtijam 864 aśru 864 kuryāt 865 tataḥ 865 pravased 866 | agnaye vratabhṛte 'ṣṭākapālam puroḍāśam nirvaped 867 parvaṇi yo vrata - velāyām avra-

859 cf. aber Āśv. Prāy. 8a: sāgnāv āyatane 'gnim pranīya sthāpane 'gnaye agnimate pūrnāhutih | pūrvapranītāgnim nihkāsya sthāpane prāvascittam nā 'sti | araņyoh samārūdha-vahnīnām ucchiştādy-upaghāte caturgrhītenā "havanīye manasvatī-homah | ātma-samārūdhāgnir yadi bhojanādi kuryāt tadā 'ranyor laukikāgnau vā 'varohya vihrtya pūrvoktam eva prāyaścittam | punas tvā "ditye 'ti (Āp. 9. 10. 9) samimdhanam vā | 860 K. Ś. 25. 4. 36 gehadāhe 'gnaye ksāmavate purodāśah 861 A °gnir 862 Diese und die dazwischenliegenden Worte sind korrumpiert. Der Rekonstruktionsversuch schließt sich vorzugsweise an A an. A agnigṛhādd agni hedata (na?) gnigṛhān ca (va?) B agnigṛahāmn dehed anagnigrahān vā 'gnaye C agnigrhān dahed anagnigrhān vā gnaye D agnigṛhādaheddanagnigṛhe nvāgnaye; unter anagnir wäre dann etwa 863 Brahm. Prāy. 66 b: "Phosphorescenz" zu verstehen. yasyā "hitāgner iti vyākhyātam brāhmaņe gnaye kāmavate stākapālam nirvapet | yasyā "hitāgneh sattognir grhān dahed agnir vāi 'tasya kṣāmo gṛhān abhyacyatam iti sa dahaty evā 'param iti.... kṣāmo gṛhān abhyacyati [ucah samavāye samavaiti] dahanāya sa kṣāmah sa[m]bhūyā (•pā?) enam api dahati | .... adāhuko 'syā 'param agnir grhān bhavati | cf. Aśv. Prāy. 8 a, welches — offenbar ursprünglicher und vernünftiger - den Vratapati bei Verletzungen der religiösen Enthaltsamkeitsvorschriften empfiehlt: anvädhänä - 'namtaram grämämtaram na gacchet (cf. oben 4. 3) | madhu-māmsā-"di nā 'śnīyāt | na buddhi-pūrvam retah skamdayet | ityādi vrata-lope vratapataye pūrnāhutih | — Zur Rekonstruktion des Textes sind Asv. Pray. 8 a wichtig: grhadahe 'gnaye kṣāmavate pūrnāhutih |. Zu obigem vgl. Āśv. Prāy. 12 a: anvādhānā-'namtaram buddhi-purvaka-retah-pate imam me varuna [V. S. 21. 1] tat tvā "yāmī 'ty [VS. 21. 2] etābhyām sruvā-"hutī ājyabhāgā-'namtaram juhuyāt | buddhi-pūrvakaretah-pāte ārtyā 'śru-pāte madhu-māmsā-"dibhakşane vā vrātapatīstih | aśaktāv ājyabhāgā-'namtaram sruci dvādaśagrhītam caturgrhītam vā grhītvā "havanīye juhuyāt | agnaye vratapataye svāhe 'ti tato visnusmaranam | ; vgl. Agn. Prāy. 14 a: kṣāmāyā (erg.: 'gnaye) "gāra-dāhe śucaye samsarjane 'gninā | anyene 'ti sarvāgnibhih | mithaś ced vivicaye | gārhapatyādayah sarve dvau dvau vā parasparam yadi samsrjyeran tadā vivicaya istih kāryā | grāmyena samvargāya pacanāgnih | vaidyutenā 'psumate | vaiśvānarāya vimatānām anna-bhojane | 864 A āvirjam asnu BD ārtvijam asru C tvijam asru; verbessert nach Āp. 9. 4. 16; cf. K. Ś. 25. 4. 28, 11. 30. 865 A kuryāstat 866 B prasaved; cf. Ap. 9. 4. 15. B kuryāts C kuryā wiederholen hinter 'ped: ya āhitāgnir ārtvijam aśru kuryāt pravaset; C läßt asru aus.

tyam \$68 cared agnaye tantumate \$68 'ṣṭākapālam puroḍāṣam nirvaped yasya samtatam \$69 agnihotram juhuyuḥ || 4 || atha samnipatiteṣu prāyaścitteṣu vaivicīm \$70 prathamām kuryāt | tato 'gnaye śucaye | vrātapatīm antataḥ kṣāmavatīm \$71 parivarttayed \$72 yasyā 'gniṣv \$73 anyam \$73 yājayed \$74 yo \$74 vā \$74 yajen \$74 | mārutam trayodaśa-kapālam puroḍāśam nirvaped yasya yamau \$75 putrau jāyeyātām gāvo vā | yamasūr dakṣiṇā dhenur bhāryā vā \$76 | pṛṣadājyam cet skannam \$77 skannā dyaur \$78 ity abhimantrya | skannā dyauḥ skannā pṛthivī skannam viśvam

868 A avrātyam caret tantumate dagnaye tantumate B vratyam caret tamtumata agnaye tantumate C wie A, jedoch agnaye; cf. Ait. Brāhm. 7. 8. 869 B tatam C tamtamm; cf. Ap. 9. 4. 15. 870 Nach Brahm. Prāy. 65 a folg. wird aber die Vaivicī vollzogen, wenn die Opferfeuer sich mit einander vermengen oder wenn deren Asche sich vermischt; ebenso Ait. Brähm. 7.6. Nach K. S. 25.4.32 ist das Opfer für Agni vivici in gleichem Falle fakultativ. kṣāmavatā 872 B pativarttayed C parivartayed anyam fehlt bei C; bei A unklar. 874 A yājaye vā yajen B yājayed yo vā jayan C yājaye yo vā jayen; cf. Brahm. Prāy. Bl. 62 a: yo 'nyāgnişu yajeta yasya cānye 'gnişu yajeran yasyāgnayah saṃsṛjyeran . .; cf. K. S. 25, 8, 16. 875 Ap. 9. 14. 7, 17. 1; Asv. 3. 13. 12, Ait. 876 cf. den sehr korrupten Passus Brahm. Prāy. 68b; Brāhm. 7.9. ferner Āśv. Prāy. 8 b: yasya bhāryā gaur vā yamau janayet tadā marudbhyaḥ pūrṇāhutiḥ | Agn. Prāy. 14 b: yasya bhāryā gaur vā yamau janayed istir marutah | 877 Brahm. Prāv. 72 a folg.: vadi prsadājyam skandet (!) hiranyam antarddhāya bhūyo [']bhyūnnĭyo [!) 'śveno (!) 'paghrāpya mano jyotir varddhatām bhūtir ity etābhyām āhutim juhuyāt | .... Bl. 72 b: yadi pṛṣadājyam skamded iti pṛṣaskannam ājyo pṛṣadājyām ājyam dadhimiśram ghrtam śadgunaviśistam prsadājyam ity abhidhīyate | . . . . hiranyam amtarddhāya hiranyam tatrā 'vasthāpya yadi skanno bhūyo bhyūnnīyah bhūya tatrai 'vā 'bhimukhyena nīyeti vacanāt | . . . . Bl. 73 a: aśvena gamdho pādān kārayitvā mano jyotir varddhatām bhūtir ity etābhyām āhutīr juhuyād . . . . trayastṛmśat tamtava ity ähavanīye hutvā . . . . . Bl. 73 a folg.: tatrai 'vā 'ntardhāyā 'vasthāpya yat skannam hiranyam apanīya pṛṣadājyam aśveno 'paghrāpya [a]śvam apanīya brahmā "hutī juhoti.... Es ist von einigem Interesse, daß der Vers "trayastrimsat tamtavas" als Zauber bei Zerreißungen verschiedener Art angewendet wird, z. B. (Bl. 75 b folg.): yadi raśanām chidyād yadi dvidhā kuryāt paśuvikārāt paśor (?) eva trayastrimśat tantava ity etayā gramthi[nā] samdhā[ya?] . . . jyaitayai 'va juhuyāt (cf. AP. 37. 16. 1, 17. 1) ..... patnī-raśanāyā[m] mekhalāyām vā dvidho kṛtāyām punah sannahanam brahmacārino mekhalāchede kṛtasya goprī 'tyādayas trayo mantrā bhavamti | . . . . Bl. 94 b: yadi soma skamde vyākhyātam pṛṣadājyena soma skanded iti; cf. K. Ś. 25. 6. 6-7, 10; pṛṣadājya-skandane caike catustriṃśad-dhomam ichanti.

idam jagat skannādo 879 višve devāh prā skannā[t] prāyatām 880 havir ity abhimantrye 'ha gāvah 881 prajāyadhvam 881 ity anyasya prsadājyasya juhuyāt pasugavā 882 cet sruvair 883 hutvā "srāvam 884 yāty 885 avadānam 886 akarme 886 'ty anyasyām dṛḍhatarāyām śrapayeyur 887 | [yady] avadānam na vimdet tadā "jyasyā 'vadyed 888 | upākṛtaś cet paśuh prapated 889 vāyavyām yavagum nirupya 'nyam tad-rupam tad-varnam iti samanam | 5 | atha yasyā 'hargaņe 890 [']visamāpte yūpo virohet 891 pravṛhya yūpavirūḍhāny avalopya tapo hy agne 892 amtarām amitrām 893 tapa śamsam ararusah parasya tapo vaso cikitāno acittān vi te tisthantām ajarā ayāsah | yo nah sanutyo abhidāsad agne 894 vo amtaro mitramaho vanusvāt 895 | tam ajarebhir vṛṣabhis tava⁸⁹⁶ svais⁸⁹⁶ tapā⁸⁹⁷ tapiṣṭha tapasā tapasvān | yasmāt⁸⁹⁸ kṛṇoti ketum ā naktam cid dūra ā sate | pāvako yad vanaspatīn 899 yasmān minoty ajaro (nabhihita) 900 iti dve | pancabhir aparam paryuksya suparnā vācam 901 iti virudhani hutva punahsamayat tasmims tvaştram ajam pingalam pasum bahurupam ālabhetā | 'gninā tapo 'nvabhavad 902 | vācā brahma | maṇinā 903 rūpāṇī | 'ndreṇa devān | vātena prānānt 904 | sūryeņa dyām | candramasā naksatrāni | yamena 905 pitrn | rājñā manuşyān | upalena nādeyān | ajagarena sarpān | vyāghrenā "ranyān paśūm | chyenena patatrino | vṛṣṇā 'śvān | ṛṣabheṇa gā | bastenā 'jā | vṛṣṇinā 'vīr | vrīhiṇā

⁸⁸⁰ A prāyatā B prāyeprātam 878 Ap. S. 9. 17. 1. 879 A skamnādvau C prāveyātām; gemeint vielleicht: prajāyatām 881 A gāvogham B yā vo yam C yāvo ya D gāvo yam; — gemeint: AV. 20. 127. 12; RV. 1. 177. 4. Ap. Sr. 9. 17. 1. 882 B °gāvā; paśugavā ist offenbar eine Interpolation, die das Subjekt des Satzes verdrängt hat. 884 A śravam BC sruvam 883 A suvair B bruvai C survai 885 ABD vātī 886 A madāvāmakarme B mavadāmakarme 887 cf. Āp. 9. 4. 1. C mavādāmakarme 888 Brahm. Prāy. 77 b: . . . . . āvadānāny api yadi na vimdet tadā "jyasyā 'vadyet . . . praișa imdrāgnibhyām ājyasyā 'nubrūhī 'ti darśanāt (!) ājyena samsthāpya punar yajeta atra kecid ācakṣate sarvaviṣayam etad bhavati | 889 cf. oben 2. 9. 890 D ahavisargane 891 Vgl. oben 892 RV. 3. 18. 2. 2. 6; K. S. 25. 10. 1 folg. 893 A amitrāya 894 B agner; RV. 6. 5. 4. 895 Mss.: manuṣyāt 896 AD varāhais; B tavasyais C tāpastes 897 AD tapo 899 RV. yasmā; bei C fehlen die Worte yasmāt bis vanaspatīn 5. 7. 4; Ap. Ś. 14. 29. 3. 900 l.: nā 'bhihite? 901 AV. 6. 49. 3. 903 Die Mss. lesen: balinā 902 Ap. S. 20. 11. 10. prāņa C prāņah

'nnāni | yavenau 'ṣadhīr | nyagrodhena 905 vanaspatīn | udumbareņo "rjam | gāyatryā chandāmsi | trivṛtā stomān | brāhmaņena vācam iti brahmā pūrṇāhutim juhuyāt | $\| \mathbf{6} \|$ iti 906 yajñaprāyaścitte pañcamo 'dhyāyaḥ samāptaḥ 906 |

athā 'taḥ saumikāni vyākhyāsyāmo | havirdhāne cet prapateyātām purā bahiṣpavamānād adhvaryur dakṣiṇam udgrhṇīyāt | pratiprasthāto 'pastabhnuyāt 907 | pratiprasthāto 'ttaram udgrhṇīyād | adhvaryur upastabhnuyād 907 yathāprakṛti stambhāno 'pamānau 908 (!) sam aśvinor avasā nūtanena 909 mayobhuvā supraṇītī 910 gamema | ā no rayim vahatam ota vīrān ā viśvāny amṛtā saubhagāni 911 | śiro yajñasya pratidhīyatām 912 amṛtam devatāmayam 912 | vaiṣṇavyāḥ | (kriyatām 913 śira āśvinyāḥ 914 pratihrīyatām 915 amṛtām 916) dyubhir aktubhiḥ paripātam 917 asmān 918 ariṣṭebhir aśvinā saubhagebhiḥ | tan no mitro varuṇo māmahantām aditiḥ sindhuḥ pṛthivī 919 uta dyaur | ity āgnīdhrīye 920 juhuyād | audumbarīm ced apahareyur yām eva kāmcit prachidyā 'vadadhyād adhvaryur udgātā yajamāna | ūrg asy ūrjam mayi dhehi | śriyām tiṣṭha pratiṣṭhitā | divam stabdhvā 'ntarikṣam ca pṛthivyām ca dṛḍhā bhave 'ti 921 |

⁹⁰⁵ Diese und die dazwischenliegenden Worte sind in den Mss. ganz entstellt. A yamena pina yajñā manusyā phalena nādeyātrajagarena sarpān grāmyenāranyān paśvānnāpanena patatinino vṛsabhena gā vastenājā vṛnāvī vīhīnāntābi yavenausadhīnyagrodhena [vanaspatīn] B yamena pitrīn rājñā manuşyan phalena nadeyany ajagarena sarpan vyaghrena "ranyan paśun chyenena patatriņo vṛṣṇāśvān ṛṣabhopyagā vastenājā vṛṣṇināvin vrīhiṇā 'nnani pavanenauşadhınr nyagrodhena; C (ähnlich B und D) yamena pitrn ājñā manusyān upalena nādeyān ajagarena sapān vyāghrenāranyān paśvam chenena patatrino vṛṣnyāśvān ṛṣabhena gā vastenājā vṛṣnināvīn vṛīhināmnāni yastvoṣadhīnyagrodhena; auch die folgenden Worte sind bei A und B sehr inkorrekt geschrieben. 906 Bei BCD lautet der Kolophon: ity atharvavede vaitānasūtre prāyaścitta-prasamge trayodaśo 907 ABCD °pastha brūyāt 'dh yāyah samāptah pasamāne BD pamāne C pamāno vielleicht Imperative plus "anas". 909 RV. 5. 42. 18. 910 A onītam 911 A °bharāni 912 Ap. Ś. 14. 33. 8; Mss.: pratihrīyatām (A °hūyatām) skriyatā C kryatām; gemeint ist: dhīyatām 914 C upādhinyā 15 A pratihudayatām; gemeint ist: pratidhīyatām bei BCD; der in Klammern gesetzte Passus ist offenbar eine Wieder-917 C holung der letzten Worte des vorausgegangenen Mantra. 920 Vgl. 918 RV. 1. 112, 25. 919 AC °vīr K. Ś. 25. 6. 8. 921 AD bhayati BC bhaya

dhartri dharitri janitri yamitrī 922 'ti brahmā 923 | 'ntah 923-sadaso⁹²⁴ bahispavamānena stūyur ⁹²⁵ | dīkṣitasya gārhapatyo 'nte ⁹²⁶ gārhapatyo 'nugacched 927 agnim naro dīdhitibhir aranyor 928 hastacyutī janayanta praśastam | dūredṛśam grhapatim atharyum iti mathitvā 'vadadhvād | āśv anupranītaś 929 ced anugached etayai "va⁹³⁰ mathitvā 'vadadhyād | agnayaś cen mithah saṃsrjyerann 931 agninā 'gnih samsrjyata 932 ity ete 933 japec | chālāmukhīyaś ced anugacched gārhapatyāt praņīya bhadram karņebhir 934 iti catasro japet | bhadram karnebhih śrnuyāma devā bhadram paśyemā 'kṣabhir yajatrāh | sthirair angais tuṣṭuvāmsas tanūbhir vyasema devahitam yad āyuh | svasti na indro vrddhaśravāh 935 svasti nah pūṣā viśvavedāh 936 | svasti nas tārkṣyo 'rişţa-nemih svasti no brhaspatir dadhātu | prṣadaśvā marutah pránimātarah 935 subhamyāvāno vidathesu jagmayah 937 agni-jihvā manavah sūracaksaso višve no devā avasā gamann iha | śatam in nu śarado anti devā yatra naś cakrā jarasam tanunām | putrāso yatra pitaro bhavamti mā no madhyā rīriṣatāyur gantoḥ | iti | preddho agna 938 iti catasṛbhir juhuyāt | preddho agne dīdihi puro no 'jasrayā sūrmyā yavistha | tvām sasvanta upa yanti vājāh | sapta te agne samidhah sapta jihvah 939 sapta rşayah sapta dhama priyāni | sapta hotrāh saptadhā tvā yajanti sapta yonīr āprņasva ghrtena svāhā | yan me manasas chidram yad vāco yac 940 ca . me hrdah 940 | ayam devo brhaspatih sam tat sincatu rādhasā 941 mamā 'gne varca 942 ity ekā-"gnīdhrīyaś ced anugacched gārhapatyāt pranīya mamā 'gne varca iti ṣadbhir

⁹²² Ap. S. 14, 33, 2; das Zitat ist in der Wiedergabe der Mss. völlig korrumpiert; es lesen BCD: dharti dharitrī janitrīty amitrīti haritry adharitrī janitry amitrīti janitrī hanitrīti 923 BD brahmātah; 924 ABCD svaraso AC brahmātra; korrupt! 926 A *tyotpate B *tyo 'nve C tyomte; l.: brüyuh B stayur 927 Vom Erlöschen der Opferfeuer handelt zu-°patyo-'tpāte? sammenhängend K. S. 25. 3. 1 folg.; cf. oben 1. 5; 2. 7. 929 C °nītā; A °nīte B °nīti D °nī 7. 1. 1; Ap. 14. 16. 1. 931 cf. oben 2. 7; 5. 4. 932 Kauś. S. 930 C etayiva 933 A ate 108. 2; dagegen Āp. a. a. O.: agninā 'gnih samidhyate 934 RV. 1. 89. 8; Ap. 14. 16. 1. Von dieser Eventualität scheinen auch Brahm. Prāy. Bl. 114 a zu handeln (durch Korruption fast völlig unver-935 RV. 1. 89. 6, 7, 9. 936 C viśständlich geworden). 939 VS. 17. 79. 937 A jāmayah 938 RV. 7. 1. 3. 940 AC yat svagne hṛdaḥ B yas tv agne hṛdaḥ 941 ABCD rādhase 942 AV. 5. 3. 1.

juhuyād | auttaravedikaś 943 ced anugacchec chālāmukhīyāt praņīye 'mo agna 944 iti trayodaśabhir juhuyāt | imo agne vītatamāni havyājasro vakṣi devatātim achā prati na īm surabhīṇi vyantu | sapta te agne samidho 945 | yan me manasaś chidram 946 | mamā 'gne varca 942 iti juhuyāt | paśuśrapaṇaś ced anugacched auttaravedikāt praṇīya tvam no agne 947 sa tvam na 948 iti sarvaprāyaścittam hutvā | yady ukhyo 949 'nugacchet punaḥ punaḥ prajvālya || 1 || kāyamāno vanā tvam 950 yan mātṛr ajagann apaḥ | na tat te agne pramṛṣe nivartanam yad dūre sann ihā 'bhavaḥ | yās te agna ārdrā yonayo yāḥ kulāyinīḥ 951 | ye te agna indavo yā u nābhayaḥ | yās te agne

943 cf. Āśv. Prāy. 11 a: varuņapraghāsesv auttaravedikasyā 'gner dakṣiṇa-vihārasthasya vā nāśe śālāmukhāt praṇīya pūrvoktam prāyaścittam kuryāt | ("pūrvokta" s. den Schluß des im Ms. unmittelbar vorhergehenden Passus Anm. 784 Cit. 2) nā 'trā 'nvādhānam | śālāmukhīyā-'nvādhāna-vyatirekena pṛthag anvādhānasya pūrvam ananusthānāt | na caivam anvāhita-prāvaścittam na svād iti vācvam | anvāhita-śālāmukhīvāt pranītvena dvayor apy anvähitatvät | anvähita-śālāmukhīya-nāśe tu purāna-gārhapatyāt tam pranīya pūrvoktam prāyaścittam krtvā 'nvādhānādi kuryāt | 944 RV. 7. 1. 18. 945 VS. 17. 79. 946 Āp. 14. 16. 1, 17. 1. 917 RV. 4. 1. 4. 948 AV. 20. 98. 2. 949 Des in anderen Traktaten häufig erwähnten Ausgehens des daksinagni gedenkt unser Text nicht; s. z. B. Āśv. Prāy. 9 b: anvādhānā-'nantaram daksināgni-nāśe śucir bhūtvā vihāram pravišya gārhapatyam tam pranīya prānān āyamya daksināgni-nāśa-nimittam prāśayec cittam (l.: onimitta-prāyaścittam) karişya iti samkalpya garhapatye smartavad ajyam samskrtya sruk-sruvam nistapya sammrjya sruci caturgrhītam grhītvā "havanīye samidham ādhāya juhoti | mano jyotir juşatām ājyam (Ā. S. 2. 5. 14) havisā ghrtena svāhā | manase jyotisa idam na mama (gemeint: AV. 18. 2. 2?) | sāmgatāsidhyartham ekām sruvāhutim juhuyāt | bhūr bhuvah svah svāhā | tato viṣṇu-smaraṇam | adhvaryu-sannidhau sa eva sarvam kuryāt | samkalpam tyāgam ca yajamānah | viṣnu-smaranam ubhayoh | aistikājye sati na smārtavaj ājya-saṃskāraḥ | aiṣṭi-saṃmārge sati na punaḥ pātra-saṃmārga ity uktam prayaścitta-camdrikāyām | tato daksināgneh paścād ūrddhyam jānu(r) upavišya mahyam yajantv (AV. 5. 3. 4) ity ādi tātrī (?)-kāsthāny ādhāya vyāhrtibhir upasthānam kuryāt | evam anvāhitā-"havanīva-nāśe 'pi |; ibid. 10 a folg. findet sich eine Sühnezeremonie "garhapatya-daksina-'gnyor nāśe"; vgl. Agn. Prāy. 12 b: daksināgny-anugamanam (l.: one) tūṣṇīm gārhapatyāt pranīya bhūr ity upasthānādi samānam | homas tu (!) āhavanīye ta[t]-tad-agnau vā sarva-prāyaścittam tu (!) āhavanīya eva | ity anvähita-präyaścittam | ibid. 13 a: atha daksināgner anugatih | anugatam daksīnāgnim utpādayisyāmī 'ti samkalpva vonitah pranavet | tata āhavanīye 'gnaye tapasvate janadvate pāvakavate svāhe 'ti pūrnāhutim 950 RV. 3. 9. 2. juhuyāt | 951 M. S. 2. 7. 15: 98. 11; Āp. 15. 17. 5.

tanva ūrjo nāma tābhiş ţvam ubhayībhih saṃvidānaḥ śatam cinvānas tanvā niṣīdata | sākaṃ hi śucinā śuciḥ 952 praśastā kratunā 'jani | vidvāṅ 953 asya vratā dhruvā vayā 953 ivā 'nurohata ity 954 ādhāya samidhaṃ kṛṣṇāṃ dadyād | vāso-yugaṃ 955 dhenuṃ 955 vā | yady ukhā vā 956 bhidyeta tair eva kapālaiḥ saṃcityā 'nyāṃ kṛtvā syūtā devebhir amṛtenā"gā 957 ukhāṃ svasāram adhi vedim asthāt satyaṃ pūrvair ṛṣibhiś cākupāno 958 | agniḥ pravidvān iha tat karotu | stavādejarudharanamadrir 959 ity anumantrayet 960 | vasatīvarīś 961 cet skandeyuḥ 962 pṛthivī vibhūvarī 963 'ti | cālyakaṃ 964 cety 964 āvṛtte | namas te bhuvo viśva[m] tad gṛhītvā māndā vāśā 965 iti catasṛbhir āgnīdhrīye juhuyāt | māndā vāśāḥ śundhyūr ajirāḥ | undatīḥ suphenāḥ jyotiṣmatīs tamasvatīr | mitrabhṛtaḥ kṣatrabhṛtaḥ svarāṣṭrā iha mā'vata | vṛṣṇo aśvasya saṃdānam asi vṛṣṭyai tvo 'panahyāmi | devā vasavā agne indra sūrya 966 | devā udno datto 'dadhiṃ bhintta divas pa-

⁹⁵² RV. 2. 5. 4; Ap. 16. 15. 7. 953 C viddhā ārtvijyā 954 Das Zitat ist in den Mss. sehr korrumdhruvā vrata 955 AC piert. AC lesen statt: "rohate ity: "rohosāty; B "rohasīty vugam dhenu BD gām dhenum 956 A läßt vā aus. 957 M. S. 958 AD cā kūryān; B cākuryā C cā kūryām; 2. 7. 16. Āp. 16. 26. 6. gemeint ist wohl die Fassung von K. S. 39. 3. 959 Infolge seiner Korruption für mich nicht identifizierbar. BD: stavadejarudhiramadrir 960 A °veta 961 A °varīyaś 962 Āśv. C wie B, nur: stadeja° Pray. 13 a erwähnen einen in der Opferpraxis sicherlich sehr häufig auftretenden analogen Fall: pranītānām prokṣaṇīnām cā 'mbuskandane 963 K. Ś. 35. 3; Āp. 14. 17. 3. 964 Durch Korsamsrāve vā ... ruption unverständlich geworden. Statt des ca-Lautes vielleicht (mit A) 965 Ap. S. 14. 18. 1. va zu lesen; D statt dessen sinīvaly urumdhe ity 966 TS. 2. 4. 8. 1. Das Zitat, wohl aus abweichender Rezension hervorgegangen, ist verunstaltet; A liest: māmdā vāsāsadumdubhejirā umdarī suphedāh | jyotismatīs tamasvatīr mitrabhṛtaḥ kṣatrabhṛtaḥ svarāṣṭra ihamāvatāh | vṛṣṭyam samdānam asi vṛṣṭye tvo 'panahyāmi | devā vasavo 'gni sūryo tro danno dadhibhurddivaspūrjanyāmdamtarikṣā samudrāt tato no vṛṣṇyāvan | devām yujo mitravaruṇaryamā śukra tadevātsavitāyāhayā tamtrannapām narāsamsohnodatto dadhikinam divah syur janyād antarikṣāt samudrāt tato no vṛṣṭyāvann iti BC māmdāvāśā śrudhyū (? C śrudbhyū) işa bhejirāmdamdūtīh suphetāh | jyotismatīs tamasvatīr mitrabhṛtā kṣatrabhṛtā svarāṣṭra ity amāyata | vṛṣṇo (C •ṣṇe) aśvasya saṃdānam asi vṛṣṭyai (C vṛṣṇyau) tvopanahyāmi | devatā vasavo agna (C āgna) indrasūryo hnodatto (nho°) dadimbhit | divas phū(syū)-rjanyād amtariksāt samudrāt tato no vṛṣṭyāvat | devā yujo mitrāvaruṇāryamā yuktam (C fügt no ein) devāh sapītayo apām napāt tanūnapām nārāśamso 'nhodatto dabhimbhit (C dadhimdibhit) diva spūrjanyād amtarikṣāt samudrāt tato no vrsnyāvān iti

rjanyād antarikṣāt samudrāt tato no vṛṣṭyā 'vata | devā yujo mitrāvaruņā 'ryamā yuktam devāh sapītayo apām napāt tanūnapān narāśamsa udno datto 'dadhim bhintta divas parjanyād amtariksāt samudrāt tato no vrstvā 'vate 'ti | pravrttāś cet syuh samāsincantv 967 iti samsincen 968 | nivrttāś cet syur apām ūrmī 969 'ti grhītvā şadbhir āhavanīye juhuyād | indriyāvān madintamas tam vo mā 'va kramisam | achinnam tantum prthivyā anu geşam 970 iti hutvā | 2 | abhivrşte 971 some dyauś ca tvā pṛthivī ca śṛṇītām antarikṣam ca | indur indum avāgād imdor imdro 'pāt 972 | yajnas ca tvā vāyus ca sṛṇītām ahas ca tvā rātrīs ca sṛṇītām darsas ca tvā paurņamāsas ca sṛṇītām yajñaś ca tvā dakṣiṇā ca śṛṇītām dakṣaś ca tvā mānasaś ca śrnītām arkaś ca tvā 'śvamedhaś ca śrnītām | . . . . ś ca tvā ....973 imdur imdum upāgāt 974 sāvāme so ma 975 bhūt sarva 576 tasya 976 ta 976 imday 976 | indrapītasyo 'pahūtasyo 'pahūto bhakṣayāmī 977 'ty abhimṛṣṭasya 978 bhakṣayet | sasomam cec camasam sadasi stotreņā 'bhyupākuryād dhiraņyagarbhas tad⁹⁷⁹ it⁹⁷⁹ padam ⁹⁷⁹ iti ⁹⁷⁹ dvābhyām ⁹⁷⁹ juhuyāt ⁹⁸⁰ tad it padam na viciketa vidvān 981 yan 982 mṛtaḥ 982 punar apy eti jīvān | pravṛttā 983 ca sthalī syāt 983 trivṛd yad bhuvanasya rathavri jīvo garbho na mṛtasya jīvāt svāhe'ty | anyaś ced 984 āgrāvanād 984 grhnīvād 984 āgrāvanaś 985 ced upadasyed āgrāyanād grhnīyād grahebhyo 986 vā "hrtya 987 śukra-dhruvau 988

⁹⁶⁷ Gemeint ist AV. 7. 33. 1. 968 AD samvam 969 AV. 20. 28. 4; Vait. B simcam C samgnicam 970 Ap. S. 10. 19. 10. 971 A abhipṛṣṭa 973 die Mss. geben nur diese Silben 972 K. S. 35. 11; Āp. 14. 29. 2. 974 MŚ. 3. 6. 15. als Rest des Textfragments; AD śrutvā 976 A: (somas) tat savita imdavah | BC (°mā) bhūt sarva tasya ta imdav | D bhūs tat savitasya ta 977 vgl. V. S. 38, 28. abhivṛṣtasya? 979 BC aditidvābhyām 980 Brahm. Prāy. 93 a: cec camasam abhyupākuryāt (!) hiranyarbha ity āgnīdhrīye pūrnāhutim juhuyāt.... [Comm.] yadi sadasy avasthitam camasam abhyupākuryāt (!) Worte fehlen bei BCD; statt ca lies A va; cf. AP 37. 19. 1 yasyā 'sāmāpte karmany udapātram pravarttate 984 hinter ced etwa: upadasyed zu ergänzen. A nyaścehāprāyaṇāhuṇīyād B anyaś cemdrāgrāyaṇād gṛhnīyād C anyaś cedāgrāyanāt grhnīyād; vgl. K. S. 25. 12. 25. folg. 986 ABC grhebhyo 985 BC nāc 987 ABC hutya cf. Brahm. Prāy. 82 a: yady āgrāyanah skamded upa vā dasyed itarebhyo grahebhyo nirgṛhṇīyāt | ... yadī 'tare grahā skamdeyur upa vā dasyeyur puro grāya apo nigrhnīvāt. 988 A¶dhruvo

varjam | ā tvā yajñasye 989 'ti catasṛbhir juhuyād | ā tvā yajñasya ramhyā[t] suṣvāṇaḥ pavate sutaḥ | pratnāni pāti kāvyah | goṣā 990 indo nṛṣā asy aśvasā vājasā uta 990 | pratnāni pāti kāvvah | devānām deva 991 iti dve | dhruvas ced upadasvet pravrttā cet sthālī svād vasavas tvā "dīs tarpavantu rudrās tvā tarpavantu | ādityās tvā tarpavantv itv utsrjya dhruvā dyaur 992 ity abhimantrya dhruvam 993 dhruvene 994 'ti grhītvā "yurdā asi dhruva iti catasrbhir agnīdhrīye juhuyāt | ayurda asi dhruva āyur me dāḥ 995 svāhā | varcodā asi dhruvo varco me dāḥ svāhā | tejodā asi dhruvas tejo me dāḥ svāhā | sahodā asi dhruvah saho me dāh svāhā | grāvņi 996 sīrņe 996 dyotānasya 996 mārutasva brahmasāmena stuvīrann 997 ity eke bhakṣanīyam 998 uparavesv apinayet $\parallel 3 \parallel$ apidagdhe 999 some krtāmtvād 1000 upakrameraņyam 1001 vacanāt 1002 | japtvā purā dvādaśyā 1003 punar 1004 dīkṣāvāmtādviti 1005 | tatra tā dadyād 1006 yāh 1007 kasyai tvā 1008 dāsya 1008 bhavati | tathai 'vai 'nām 1009 rtvijo 1009 yājayeyur 1009 | yady akrīta-somam 1010 apahareyur 1011 anyah 1012 krītavyo | yadi krīto 1013 naṣṭaḥ 1014 syāt sā nityā 'bhiṣicyo | rājā-"hāra 1015 iti kimcid deyam 1016 | tenā 'sya sa

959 RV. 9. 6. 8. ACD ātvāyasyeti B ātmāyajñaśceti 990 RV. 9. 2. 10; 991 Kauś. S. 74. 12. 992 AV. 6. 88. 1; Āp. 14. 27. 7. fehlt bei B. 995 Āp. 14. 27. 6; 994 AV. 6. 87. 3; Āp. 14. 27. 7. 993 fehlt bei A. 996 A gnāhi śīrņe rghotāsya BC grāvņi śīrņe Ś. Ś. 4. 12. 10. · 997 A suvīram 998 ABCD dyotā asya; D dhyätā asya 1000 A kṛte tā 999 A apidagve BCD apidagdham •vām B kṛtām tvā C vṛttām tvā?; l. wahrscheinlich: krītatvād 1001 Brahm. Prāy. 95 a: yadi rājā 'bhidahyeta grahān adhvaryu[h] sparšayeta stotrāny udgātā śastrāņi hotā 'tha [a]dhvar[yur] yajñam sa[m]bhrtyā purva cesteram . . . . Bl. 96 b folg.: yadi rājā 'bhidāhyata krayāt prāg dakṣiṇakālāt sarveșv evā 'vadhişu prāptam kāmam vipracārād eka ichamti 1002 BD cavanām; zu diesem völlig verderbten Passus scheint Āśv. 6. 8. 1 parallel 1004 A punad B puna zu sein. 1003 A °daśā oddhīti A wiederholt: tatra krameranyam vacanān japtvā purā daśā punaddīkṣāvāddhīti; s. K. Ś. 25. 14. 30. bei BCD 1003 A tvasya tad; zu verbessern nach K. Ś. 25. 14. 31. 1009 AD tayaivanā rtvir yājayeyur B tathaiva nām rtvijo ryayajñeyur 1010 A °krītah so° 1011 AC upa° C wie B; nur: ryajaya 1012 BC anya AD anyatra 1013 A krītam yo BCD krītavyo 1015 D rajohāra 1016 Brahm. Prāy. 82 a: cesta AD nesta cet krītam apahareyur iti yasya krayeņā 'bhisambamdhah (!) uparistāt somagrahaņāt ... dvau somaprakārau haimavato 'sau javanakha tatra haimavate (!) ālohita-varņako maujavato babhruvarņakah | .... maujavatasyā 'pahāre kecit haimavata āhartavya tam abhisunuyāt | .... cf. K. Ś. VOL. XXXIII. Part II.

parikrīto bhavati | yadi somam na vindeyuh pūtīkān abhiṣunuyur 1017 | yadi na pūtīkān arjunāny 1018 atha 1018 yā 1018 eva kāś cau 'ṣadhīr āhṛtyā 'bhiṣuṇuyuh 1019 | pañcadakṣiṇam kratum saṃsthāpayeyur ekadakṣiṇam vā | yena yajñena kāmayeta tena yajeta | [a]tra yat kāmayeta tatra tad dadyāt | prātaḥsavanāc cet kalaśo vidīryeta vaiṣṇavīṣu śipiviṣṭavatīṣu tṛcā 1020 stūyur 1021 | (mādhyaṃdinaś cet 1022 pavamāne sa-mādhyaṃdināt 1023 pavamānā 1024) yadi mādhyaṃdinā 1025 'rbhavasya 1025 pavamānasya purastād vaṣaṭ-kāra-nidhanam sāma 1026 kuryād | yadi tṛtīya-savana etad 1027 eva 1028 | 4 || bhūmir bhūmim agān 1029 mātā mātaram apy agāt | ṛdhyāsma putraiḥ paśubhir yo no dveṣṭi sa bhidyatām iti | yan mārttikaṃ bhidyeta 1030 tadā 'po gamayet 1031 tathaiva dārumayam ya ṛte cid abhiśriṣa 1032 ity etayā "labhyā 'bhimantrayate |

25. 12. 17 folg. Dem ālohita entspricht hier vollständig: avyaktarāgapuspāņi trņāni. Als Surrogate werden genannt (der Stufenfolge nach eins für das andere) syenahrta, pūtika, ādāra, arunadūrvā, haritakusa; die Schilderung dieser Pflanzen ist von Wichtigkeit. 1017 Wörtlich gleich PB 9. 5. 3; cf. Asv. 6. 8. 5 f.; Brahm. Prav. 83 a; K. S. 25, 12, 18; Pet. Wb. u. pratinidhi: somā-'bhāve bhavet pūtividhih pratinidhāv uta | arjananaithāyā B arjjanānaithāyā C arjunānaisyāyā D arjunānairthāyā 1019 Brahm. Prāy. 83 a: yadi na pūtikān athā 'rjunāni yadi na pūtikatṛṇāni ca vimde[t] tata abhiṣuṇuyād iti varttate lohita-tūlāni haimavatasya sthāne haimavato lohitākāra iti bhāvah . . . . maujavatasthāne babhrutūlāny arjunāni varttate . . . . yadi nā 'rjunāni na vimded iti varttate ca ca (?) yā kāś co 'ṣadhīn āraṇyā abhiṣuṇuyād vā 'rjunāni na . . . vimded yāḥ kāmāś cau 'ṣadhīr āranyā darbhakās ādikā abhisunuyāt somavikrayiņas ca kimcid dadyād iti.... 93 a gedenkt noch des Falles: dronakalaśe cet somam na vimdet skanded (?) upadasyed (?) vā.... tad dhiranya[m] rjīse 'py asya praksipyā 'bhisunuyād ... 1020-1021 cf. unten 6. 6; statt tṛcā erwarten wir ṛkṣu 1022 B ci C cit 1023 A 1024 fehlt bei A. odinā BC dināt 1025 °dina ārbha° wäre grammatisch richtig. 1026 A sama B samāna 1028 Brahm. Prāy. 87 a: (yadi C samā me 1027 fehlt bei C mādhyamdine grāvā śīryate [cf. oben 6.3]...)... yadi prātahsavane kalaśo dīryeta vaṣaṭkāranidhanam . . . . . ekasmin dārumaye kalaśe dronakalaśa iti prayoga ..... etesām astānām yadi kaścid dīryeta ... 87 b [ganz verderbt]: yadi prātahsavane dronakalasam kalaso dīrvetā 'bhimarśanākāle tatra somasūryā 'smin pātre samāvapati ya tritīya (?)sthānā[t] tu kṛtvo 'dgātṛbhih prahitam sammṛṣṭam avasthāpya tasmin somam avanayet ..... ¹⁰²⁹ Āp. 3. 20. 9; 9. 16. 2. Ap. 9. 16. 2 f.; Aśv. 3. 14. 12; cf. oben 3. 7—8. 1031 A vogamavait 1032 AV. 14. 2. 47; vgl. K. S. BC yo maye; D yo gamayet 25. 5. 29 f. und unten Note 1147.

sarvatra sīrņe bhinne naște 'nyam krtvā punar mai 'tv indriyam 1033 ity ādadīta 1034 | bahispavamānam cet sarpatām 1035 prastotā vichidyeta brahmaņe varam dattvā tatas tam eva punar vṛṇīyād | yad udgātā vichidyeta sarvavedasa-dakṣiṇena yajnena yajetai | 'vam sarveṣām vichinnānām sarpatām ekaikasmin kuryād | dyauś ca ma indraś ca me 1036 | tantum tanvan 1037 | mā pragāma patho vayam 1038 iti | śastrāc 1039 cec chastram anuśamsan 1040 vyāpadyeta mā 1041 pragāma patho vayam 1038 iti pancabhir juhuyad | rathamtaram cet stuyamanam 1042 vyāpadyeta samvag digbhya 1043 iti dvābhyām juhuyād 1041 | yavā-"dīnām avapannānām 1044 vyāvrttānām uttarāsām 1045 yathālingam dvābhyām juhuyān | nārāsamsā(d) unnetād 1046 upadasyerann 1046 ayam no agnir adhyaksa 1047 iti dvābhyām | pānnejanyāś ced upadasyet samāsiñcantv¹⁰⁴⁸ it isamsiñcet | 5 || atha ced dhutā-'hutau somau pītā-'pītau vā samsrjyeyātām1049 yajñasya hi stha rtvijā 1050 gavīmdrāgnī kalpatā yuvam hutā 'hutasya cā 'syā yasye 'ndrāgnīvītam pibata ghṛtam imām ghrtam iti dvābhyām juhuvāt | prātahsavanāc 1051 cet 1052 kalaśo 1053 vidīryeta vaisnavatīsu 1054 śipivistavatīsu gaurīvitena stūyuh¹⁰⁵⁵ | samāna-janapadau cet somau samsavau syātām pūrvo

¹⁰³³ Kauś. 9, 2, 1034 AD odhīta; K. S. 25. 6. 1 folg. lehrt die Entstehungsgeschichte irdener Gefäße in interessanter Weise. 1037 R.V. 1035 ABC sarpatātām 1036 TS, 4, 7, 6, 2, 10. 53. 6; Ap. 9. 8. 7. 1038 AV. 13, 1, 59. 1039 A 1040 AC 'sa B 'sam 1041 Diese und die da-1042 AB sūya° zwischenliegenden Worte fehlen bei D. 1043 BC samādigbhya AD samādiśya; cf. Paipp. S. 15. 1. 1044 A 1045 A uttārāsām āpavannānām B apannānām C āpannānām C uttasasām; l.: uttarābhyām? 1046 l. unnītā? cf. K. Ś. 25. 12. 11; vgl. Brahm. Prāy. 89 a: yadi nārāśaṃsā upadasyeyuḥ yaṃ yaṃ hamanupatisthera tasya bimdum avanayet 1047 Kauś. 89. 13. 1048 Gemeint ist jedenfalls AV. 7. 33. 1; cf. Ap. 7. 17. 1: asmām avantu payasā | 1049 Brahm. Prāy. 90 a (ganz korrupt): yadi hutāhutātopapītau va somau samsrjyeyātām amtaparidhy amgārā daksināho hy ahutasye 'ti juhuyāt yadi hṛtād āhṛte hute [']hute pītārupīti apītād vā 'pī 'ti saṃsargo bhavet tam yat samsrete 'dam tatah paridhy amgaram dakeina 'po hyu 'hutasya 1050 cf. RV. 8. 38. 1; (Text nach BC); hinter rtvijā ce 'ti juhuyāt liest A: gavimdrāgnīvītam pivata ghṛtam īmām chṛtam tam pibata 1051 ABC °vanam 1052 D ca tad ghṛtam imām ghṛtam 1053 B 'se; vgl. K. S. 25. 12. 22. 1054 ABC 'vīsu cf. 6. 4 1055 Brahm. Pray. 103 b folg. behandeln in überaus korrupter Form das gleiche oder ein ähnliches Thema: yadi prātaḥsavanavesomer ity etāsti so somo iya stuta iti marutvatīsu gāyatreņa stuyuḥ | . . . . . yadi madhyamdine somā

'gnim 1056 parigrhnīyāt 1056 pūrvo devatāh parigrhnīyāt | nā 'tirātryā 1057 prātar-anuvākam upākuryād | abhiştāvyā 'tha 1058 samveśayo 1059 paveśaya gayatryai chandase bhibhūtyai svahe 1060 ti purastāt prātaranuvākasya juhuyāt | tristubha 1061 iti mādhyamdine 1062 vidvişānayoh samsavāv 1063 iti vijnāyate 1064 | savanīyā-'nantaram agnaye yavişthaya ştakapalam ity ahavanıye 1065 mahad 1065 abhyādadhyāt 1065 | sambhārānām caturbhis caturbhin pratidiśam juhuyād | uttamam 1066 āgnīdhrīye somabhāga [m] brāhmaņesu śamse[t] 1067 | vajrāņām śyenavisamasya 1068 ca phaţkāraprabhrty¹⁰⁶⁹ anujānīyāt | sarveşu cā 'bhicārikeşu samdīkṣitānām ca vyāvarttetā 'gneran brāhmaņaḥ 1070 procya jīvā nāma sthā tā imam jīvet(v)o 1071 | 'pajīvā nāma sthā tā imam jīveta | jīvikā nāma sthā tā imam jīveta samjīveta | jīvalā nāma sthā tā imam jīveta samjīveta | samjīvikā nāma sthā tā imam jīve(s)t(v)e | 'ty 1072 apah 1072 paribrūyāt 1072 | tāsām udagarvāk 1073 kuryād | upāmśv-antaryāmau 1074 ca cet te 1074 prāņāpānau 1074 pātām | upāmśu-savanas te vyānam pātu | śrotram cā 'śvinau pātām | dakṣakratū te mitrāvaruņau pātām | stana ity rtupātre 1075 | ātmānam ta āgrayanah pātv | angāni ca ta ukthyah pātv | āyuş te dhruvah pātu | vīryam te lakşmīh pātv iti juhu-

'tiridhyeti . . . van mahāsti sūrye 'ty ādityavatīsu gaurīvitena sapte suyuh | yadi trtīyasavane somo tiricyeta visno sipivistavatīsu gaurivatena sāmnā s[t]uyuh . . . . yady atirātrāvistośapavistavatīsu brhatā stuyu yady atirātrād itiricyati visņo sipivistavatīsu vahatanāsastrādayah | vgl. K. S. 1056 ACD gnir gṛhṇīyāt B gnir gṛhṇīyā. Vgl. 25. 13. 6 folg. 1057 A tāni rātryāh B tāni K. S. 25. 14. 8 folg.; P. B. 9. 4. 2. rātryā C tāni rātryāt 1058 A abhistāvyartheh BC atistāvyātha 1059 C samdeśātho B saveśāyo D samveśayo D iti bhistavyātha 1060 P. B. 9. 4. 6. 1061 fehlt bei A. 1063 A samavov; BCD samāvāv; zu ergänzen hinter °nenā D °nevā mādhyamdine: samveśāyo 'paveśāya jagatyai chandase 'bhibhūtyai svāhe 'ti tritīva-savane; l. sodann: nānā-vidvisānayoh samsava iti vamte D jñāyamte; cf. TS. 2. 2. 9. 6: traistubham mādhyamdinam 1065 A °nīyamahrdabhyāmdadhyāt 1066 A °mamam 1068 A °şayanasya BC °vişanasya 1067 A samse B śamśe B śamse 1067 A samse B śamśe B śamse1068 A °şayanasya1069 B vasatkāra CD vasatkārah1070 CD brāhmaṇāh 14. 20. 8 in erweiterter Fassung; cf. AV. 19. 69. 2 ff.; in den Mss. korrumpiert; vgl. Asv. 6. 9. 1. Die Fehlerhaftigkeit des vorausgegangenen Textes macht es schwer verständlich, daß es sich bei diesen Sprüchen um die Abwehr von Krankheiten, die den diksita befallen haben, handelt. 1072 BC, dessen Textfassung wir im übrigen gefolgt sind, liest: ity ayah paribrūyāt; AD ity ayah paridhi brūyāt; A läßt die Worte samjīveta jīvalā nāma bis ayah pario aus. 1073 A arvām Bārcā Cācā; l. udakārtham? 1074 Ap. 14. 21. 4; Aśv. 6. 9. 3; AB vamo cet pra C vamau ce pracetprācet prā° 1075 AB kratupātre (l.: rtu?) C rcupātre

yāt | puştinā puştim 1076 prāņena prāņam tejasā tejas caksusā cakşuh śrotrena śrotram āyuşā "yuh punar dehî 'ti sakrd etāni juhuyād brahmāņi sūktāni | 6 | brahmā brāhmaņācchamsī vai "ndra - vāyavād 1077 graham grhņīyāt 1078 | sa cen 1079 mrivetā 1080 'gnibhya 1081 eva 1081 trīn angārān uddhrtva daksinam pānim 1082 śronim 1083 prati 1084 dagdhvā 1084 'sthīny 1085 upanidadhyus 1086 | tasya putram bhrātaram vo 'padīksām 1087 samāpnuyuh 1088 | sa cen mriyetā 'gnibhya eva trīn angārān uddhrtya daksinam pānim śronim pratitapyai 'va dagdhvā 1085 1089 hotuh 1090 pramukhā 1091 rtvijah 1092 prācīnāvītam krtvā dakṣiṇān ūrūn āghnānāh sarparājñīnām (ūrttyā) 1093 kīrttayantah 1094 stotre 1094 stotre 1095 'sthi-putam 1096 upanidadhyuh | samvatsare 1097 'sthiputam 1097 nidadhyuh 1098 | samvatsare 'sthīni vājayet | samāpte samvatsare dīksitānām ced upadīkseta somam 1099 vibhajya 1099 viśvajitā 1100 'tirātreņa | yady āśvinī[su] 1101 śasyamānāsv 1102 ādityam purastān na paśyeyur aśvam śvetam rukmapratihitam 1103 purastād avasthāpya 1104 sauryam śvetam (g)ajam 1105 upālambhyam ālabheta tasya 1106 tāny eva

1077 A vemdra° BCD ¹⁰⁷⁶ cf. Åp. 10. 10. 6. caimdra° 1078 ACD grhnāti yāt 1079 A ven C te 1080 A mṛyetā° C bhāyetā° 1081 A °bhyas C °bhāva 1082 A 1083 B dam CD fehlt 1084 A tathaiva dagdhā C dadhyā; l.: pratidhāya; der völlig korrupte Text Brahm. Prāy. 112 a gibt die gleichen Worte wieder. 1085 Diese und die dazwischen-1085 Diese und di 1086 B uyannidhyus liegenden Worte fehlen bei A. °dīkseram 1088 K. S. 25. 13. 28 folg.; dieser Satz ist zweifellos 1089 B daśvā C läßt dagdhvā aus. eine Duplik des Folgenden. 1090 B hotrh 1091 CD °kha 1092 fehlt bei C sāyamrājnīnāmūrttāya B sāyamsājnīnāmūrttāyā C sāyamrājnīnāmūrtyāya 1094 A kīrttanastotre BD kīrttiyantastotre C kīrttiyannāstotre 1096 AD sthiputa BC sthiputrim 1097 A otsarāsthipumtha bei AC. 1098 vgl. hierzu K. Ś. 25. 13. 31-36. C °puram 1099 A somam avibhajya 1100 K. Ś. 25. 10. 4 folg. 1101 A aśvinī 1102 C °nāstv D °nāḥsv 1103 ABCD ohatam 1104 Brahm. Prāy. 101 a: yasyā "śvine śasyamāne sūryo no "diyād aśvam śvetam rukma-pratimuktam purastāt pratyanmukham avasthāpayet kūrmeņa pūrvām avedam naimittikam abhidhīyate yasya yajamānasyā "śvina śasyamāne sūryo no 'diyāt tatro 'ktam udite sūryo nīti tad yadi no 'dgīyāt (?) tato gachet tasmin kāle sūryas tata iti naimittikam aśva śveta-rukmapratimuktam pratipūrvam uktābamdhane [']śvavadva rukma prāpnoti purastād varsavidvātasr tasminn eva kāle sūryasapatny (?) rthaprasrutam mukham avasthāpayet . . . . 1105 Statt des sachlich unmöglichen gajam von ABC ist vielmehr: ajam zu lesen, wie z. B. aus Brahm. Prāy. 102 a hervorgeht: sauryo ja śvetam apālambhyā.... 1106 A tasyā

tantrāņi yāni savanīyasyuh purastāt samdhi camasā 1107 "savānām 1108 anupradānam syād | aśvamedhe ced aśvo nā "gacched agneyo 'stakapala iti mrgakhare1109 saddhaviskam1109 istim 1109 nirvaped daśa-havisam ity eke 1110 | vadavām ced aśvo 'bhīyād agnaye 'mhomuce 'ṣṭākapālam sauryam payo 1111 vāyavyāv ājyabhāgau | 7 | somarūpesū 'kta ācāryakalpo | brāhmanam tu bhavati | trayastrimśad vai yajñasya tanva | ity ekānna 1112 - trimso 1113 pākanagnim 1114 asvaņām 1115 arthalopān nivṛttis | trīṇi vā catur-grhītāny anuvākasve 'tv ācāryā ete nityakalpāyā "rtvijyetarūpayasām 1116 tanvām ārttim ārchatām co'ttarām vā samdhim 1117 samdhāya juhuyād iti taittiriyabrahmanam iştva tad-daivatyam1118-edhikiyatam1119 arttir vidyāj jāmim purusavidhim māyayā vā yajnasambamdhinīm vān-manaś-cintāyām 1120 prāg viharaņād ārtāya prajānatir manasi sārasvato vāci visrstāyām vidhānam dīksāyām brahmavrate svāhe 'ty etena nyāyena vājasaneyībrāhmanamoghena mantrāh 1121 kļptāh 1121 | prajāpataye svāhā dhātre svāhā pūsne svāhe 1122 'ty | aparāhnikas cet pravargyo 'bhyastam iyāc chukro 1123 'si 1124 divo 'chata 1125 iti juhuyād vyāhrtibhiś ca | śvaḥsutyām 1126 ced ahutāyām tad-ahartāv 1127 apāgached 1128 indrāya harivata 1129 iti brūyād ihā 'nvīcamatibhir iti tisrbhih | prātaranuvākam ced duritam upākuryāt pra vām damsāmsy aśvināv avocam 1130 iti pancabhir juhuyāt | 8 | pra vām damsāmsy aśvināv avocam asya patih syām sugavah suvīrah | uta paśyann aśnuvan dīrgham āyur astam ive 'j

¹¹⁰⁸ ABD asāvānām C asāvān 1107 AB vamatsā C vamasā 1109 AD mṛgākhaṣamḍaḍhaviṣāyām iṣṭim BC mṛgāravareṣaḍhaviṣyābhiṣṭim 1110 Einen allgemeinen Fall dieser Art erwähnten Brahm. Pray. 73 b: yadi daivān mānuṣād vā pramādāt pasur upākṛtah palāyeta . . . upo devān daivīr viśa iti darbhyābhyām (śāṣayā) co 'paspṛśatī 'ti . . . dhvajā-"dibhāve vātam apanīya vāyavyām yavāgūm nirupye 'ty ānantaryam 1112 AD ekām na B ekānta; 1111 B pavo darśayati . . . . 1114 C 'kajagnim 11 13 A triśo cf. G. B. 2. 2. 10. 1116 C 'rupa' A 'kalpārghijyeta' D pākamagnim 1115 BD nāyām 1118 B devatyām 1117 A samdhit B samdvim C samddhim 1119 BD ekīkīyati C ekīyati; beide mit der Wiederholung: tavatyā mehī-1121 A mantra luptā; 1120 D cintanīyām gedacht ist an VS. 8. 54, das Zitat aber deckt sich mit M. S. 3. 6. 2; 1123 ABD 1122 VS. 18. 28; 22. 32. cf. S. B. 12, 6, 1, 3 folg. 1125 B deva 'cha 1124 AV. 2. 11. 5; 17. 1. 20. chakro 1127 A 1126 A sutyam B sutyā C sutyām CD divocha 1129 Ap. Ś. 1128 A adhyāgached °rttāv B °rttav C °rtav 1130 RV. 1. 116. 25. 13. 17. 2.

jarimāņam jagamyām [1] madhvah somasyāśvinā madāya 1131 pratno hotā vivāsate vām | barhismatī rātrir viśritā gīr iṣā yātam nāsatyo 'pa vājaih | 2 | yo vām asvinā manaso javīyān rathah svašvo viša ājigāti | yena gachathah sukrto duroņam tena narā vartir asmabhyam yātam || 3 || ṛṣim narāv amhasah pāncajanvam rbīṣād atrim mumcatho gaņena | minamtā dasyor aśivasya māyā anupūrvam vṛṣaṇā codayamtā || 4 || aśvam na gūdham aśvinā durevair ṛṣim narā vṛṣaṇā rebham apsu | sam tam rinītho viprutam damsobhir na vām jūryamti pūrvyā kṛtāni 5 iti | prātahsavanam cen mādhyamdinam savanam abhyastamiyād agnir mā pātu vasubhih purastād 1132 iti juhuyād | agnaye svāhā vasubhyah svāhā gāyatryai svāhā | mādhyamdinam cet trtīyasavanam abhyastamiyāt somo mā rudrair daksiņāyā diśah pātv 1133 iti juhuyāt | somāya svāhā 1134 rudrebhyah svāhā tristubhe svāhā | trtīyasavanam ced abhyastamiyād varuņo mā 'dityaih 1135 sūryo mā dyāvāpṛthivībhyām pratīcyā diśah pātv iti juhuyād | varunāya svāhā "dityebhyah svāhā jagatyai svāhā | ā bharatam śiksatam vajrabāhū 1136 asmān indrāgnī avatam śacībhih | ime nu te raśmayah sūryasya yebhih sapityam pitaro na āsan | indrāgnibhyām svāhe | 'ndrāviṣṇubhyām svāhā | rātriparyāyāś ced abhivichidyerann indrāya svāhe | 'ndrānyai svāhā | chandobhyah svāhā | rtvijām 1137 ced 1138 duritam upākuryād agnaye rathamtarāya svāho | 'sase svāhā | panktaye svāhā | 'śvibhyām svāhā | mā nah piparid aśvine 'ti | sarvatrā ²nājñātesv ¹¹³⁹ agnaye svāhā | vajñāya svāhā | brahmaņe svāhā | visnave svāhā | prajāpatave svāhā | 'numatave svāhā | 'gnaye svistakrte svāhe 'ti | trātāram indram 1140 | yayor ojase 1141 'ti cai | 'tā visnu-varuna-devatyā | uktāni prāyaścittāny | athai 'kāgnau yatra purodāśā uktā 1142 sthālīpākāms 1143 tatra 1143 kuryāt | purodāsesu japair eva 1144 kuryāt | sarvatra chedanabhedanā-'vadārana-dahanesū1145 'khāsu1145 somakalaśa-mahāvīra-

¹¹³¹ RV. 1. 117. 1. ¹¹³² AV. 19. 17. 1. ¹¹³³ AV. 19. 17. 3. 1134 VS. 22. 27 ff. 1135 AV. 19. 17. 4. 1136 RV. 1. 109. 7. 1137 B rtvijo C rtvijoc 1138 A ce D ca 1139 cf. 760; vgl. ferner Āśv. Prāy. 18 b: anājñātam yathātatham svāhā | agnaya idam | purusa-sammito yajño | agnaya idam vyāhṛtihomam viṣnusmaranam ca kuryāt | 1140 AV. 7. 86. 1. 1141 AV. 1143 B °kāṃsū . . . 7. 25. 1. 1142 B uptā (?) (unklar) [kuryāt]; AC °kās tatra 1144 AB ava chedanabhedanāvadānadahanesūsāsu BC chedanāvadāraņadahanesukhāsu

yajña-bhāṇḍeṣu sarvatra Śīrṇe bhinne 1146 naṣṭe 1147 'nyam kṛtvā punar mai 'tv indriyam 1148 ity ādadīta | sarvatra mā no vidann 1149 ity abhayair 1150 aparājitair 1151 juhuyād | abhayair aparājitair juhuyāt || 9 || ṣaṣṭho 1152 'dhyāyaḥ 1152 | atha yatrai 'tat pārthivam āntarikṣaṃ divyaṃ devair asurair vā prayuktaṃ tad adbhutaṃ śamayaty atharvā prabhur adbhutānāṃ | so dūrvā-"jyaṃ 1153 gṛhītvā "havanīye juhoti | pṛthivyai śrotrāyā 'ntarikṣāya prāṇāya vayobhyo dive cakṣuṣe nakṣatrebhyaḥ sūryāyā 'dhipataye svāhe | 'ti sūtraprāyaścittis 1154 | tatra ślokah |

prāyaścittānām parimāṇam na yajna upalabhyate | tasmād dṛṣṭaḥ samāso 'tra tam nibodhata yājnikāḥ |

ity atharvavede vaitānasūtre prāyaścittaprakaraṇam ^{1155} samāptam $^{1155}\mid$

¹¹⁴⁶ Agn. Prāy. 5 b: kathina-dravyesu bhedanam dru (?) va-dravyesu kṣaraṇam ubhayatra bhūmi-gatam eva duṣṭam bhayati | ; die auf die Erde oder ins Feuer gefallene Opfergabe ist unrein. Prāy. 105 a: ukhā yady (a)sra[vam] gache[t] (cf. oben 6. 2; vgl. AP. 45. 2. 19) tatah pranīyā . . . "havanīye punah . . . . . Bl. 107 b: yady ukhā 'bhibhidyeta mahāvīro vā kapālāni cūrņapeşam pist[v]ā mrdā samsrjya yo dhyā... vitiśraya ity (vergl. oben Note 1032) ukhām krtvā tathā mahāvīrya ukhāmarthavīrayonulye naimittikam ity atah (!) ubhayor abhidhīyate . . . Bl. 108 a folg.: karma pradaršyate [yady ukhā 'bhibhidyeta] . . . . agnim anyasmin pātre [']vasthā . . . . . pya pravṛtti[m] kṛtvā kapālāni pūrņatpesam pistvā mrdā samsrjya yatrātevadabhisratha ity ukhām kuryāt . . . . pūrņapeṣam piṣṭety evam-ādinā 'dya tatedabhiśista iti . . . Vgl. auch Brahm. Prāy. 109 a: prāg dīkṣābhyaḥ . . . yad bhidyeta . . . sakṛtyāhutīr (?) juhuyāt (!) yadi dīkṣitasyo 'paramed . . . . 1148 AV. 7. 67. 1. 1149 AV. 1. 19. 1. 1150 fehlt bei BC; 1151 D parā° D °bhayā 1152 fehlt bei BC. dūrvāmiyam 1154 D °cittisūtra 1155 A prāyaścittih prasange caturdaśamo 'dhyāyaḥ; B wie A; nur: 'scitta' und hinter 'dhyāyaḥ | 14 | Bei C fehlt von °ścitta an der ganze Rest; A fügt hinter 'dhyāyah hinzu: | śubham astu | siddhir astu | kalyānam astu | śrī-viśveśvarāya namah | śrī-sarvavidyānidhāna-kavīndrā-"cārya-sarasvatīnām atharvavede vaitā(ya) nasūtre prāyaścitti-prāsanga-pustakam | B fügt hinter | 14 | hinzu: śrīyajña-puruṣā-'rpaṇam astu | śrī-guru-ramadāsa-caraṇī-tat-para-viṣṇunārāya devadhara | śeke | 1785 | randranāma-samvatsare māhemāghaśuddha induvāra idam pustakam samāptam | ; Colophon zu D s. bei Weber, Berl. Handschr. Cat.